

Maatschappelijke gevolgen ernstiger dan effecten op werk of privésituatie

Covid-19 waart nu een jaar rond in Nederland. Hoe gaat het met de artsen, wat zijn voor hen de gevolgen van de coronacrisis en wat vinden ze dat er nu moet gebeuren? Medisch Contact vroeg het hen in een onlinepeiling.

ZELF BESMET GERAAKT?

Het is nu een jaar geleden dat ook in Nederland corona de kop op stak. Inmiddels zijn 1.034.795 personen met SARS-CoV-2 gemeld door de GGD, bijna 6 procent van de Nederlandse bevolking. Tot 16 februari zijn 132.415 zorgmedewerkers met een positieve testuitslag geteld; dat is bijna 13 procent van alle positief geteste personen, zo blijkt uit de nieuwste update van het RIVM. 851 zorgmedewerkers – 0,6 procent – werden opgenomen in het ziekenhuis en van 26 zorgmedewerkers is gerapporteerd dat zij zijn overleden. Het RIVM kan desgevraagd de gegevens niet opsplitsen naar beroepsgroep; het is dus niet bekend hoeveel artsen precies ziek zijn geworden door covid-19.

Medisch Contact legde vier vragen aan haar lezers voor, die door 347 artsen en 31 geneeskundestudenten werden beantwoord. Het beeld is vergelijkbaar: iets meer dan 15 procent van hen testte in het afgelopen jaar positief. Meestal hadden zij milde verschijnselen, sommigen hadden ernstigere verschijnselen, maar konden toch thuis uitzielen. Slechts twee deelnemers – 0,5 procent – belandden in het ziekenhuis en geen enkele op de ic.

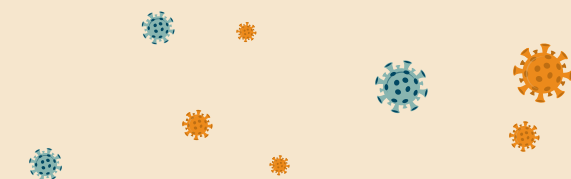
DRUKKER OF RUSTIGER?

Welke invloed heeft de coronacrisis op het werk van artsen? Waar de ene arts tijdens de eerste en de tweede golf het werk bijna niet meer aankan, lijkt de andere arts verplicht duimen te moeten draaien. Dat beeld komt ook naar voren in de peiling; ruim een derde van de deelnemers heeft het drukker dan normaal, en iets minder dan de helft hiervan zelfs véél drukker. Uit de open antwoorden komen veel verschillende oorzaken naar voren. Zo schrijft iemand op de covidafdeling bijna drie keer zoveel diensten te hebben gehad. Een arts M+G zegt veel meer te werken dan normaal.

Iets meer dan een kwart van de geënquêteerden heeft het juist rustiger dan normaal, terwijl voor een vijfde niets is veranderd. Uit de open antwoorden blijkt dat het vaak erg wisselt; rustiger periodes worden afgewisseld door juist erg drukke periodes. De een heeft het tijdens een golf extra druk en de ander juist tussen de golven door. Ook de gevolgen van een uitbraak binnen de instelling kunnen meespelen. Zo schrijft iemand: 'Tijdens een uitbraak in het verpleeghuis had ik het vreselijk druk. Nu zijn er heel veel lege bedden en is het raar rustig. Maar als we weer mensen gaan opnemen, wordt het weer erg druk.'

Nog eens bijna 18 procent van de deelnemers geeft aan ander werk dan normaal te hebben gedaan. Uit de toelichtingen blijkt dat veel respondenten daarmee bedoelen dat ze hun werk anders invullen, bijvoorbeeld door telefonische of videoconsulten en minder fysieke patiëntcontacten. Anderen zijn daadwerkelijk ander werk gaan doen. Zo schrijft iemand immuungecompromitteerd te zijn en daardoor het eigen werk niet meer te kunnen doen. Ook sprongen geneeskundestudenten en gepensioneerden bij op ziekenhuisafdelingen of bij de GGD.

GETTY IMAGES

WAT WEEGT HET ZWAARST?

Met name artsen worden beroepsmatig geraakt door de pandemie – en gezien de hogere besmettingsgraad onder zorgverleners – óók in hun privéleven. Maar wat weegt voor artsen eigenlijk het zwaarst? De gevolgen op hun eigen werk, voor de gehele gezondheidssector of op hun privéleven? Of toch de gevolgen voor de maatschappij of de economie? 60 procent van de deelnemers aan de peiling zegt dat de effecten van covid-19 en de maatregelen op de maatschappij voor hen het zwaarst wegen.

In de open antwoorden vullen ze onder meer aan dat ze de maatregelen buitenproportioneel vinden of dat ze zich zorgen maken over de gevolgen van de maatregelen; bijvoorbeeld omdat mensen daardoor psychisch lijden, vereenzamen of zorg mijden. Ook wijzen veel respondenten op de gevolgen voor de jeugd, vanwege de onlinelessen en het gebrek aan sociale contacten.

Iets meer dan 15 procent van de deelnemers vindt dat voor hen de invloed op het privéleven het zwaarst weegt. De redenen hiervoor zijn heel divers en hebben bijvoorbeeld te maken met de eigen gezondheid of die van naasten, het missen van familie, vrienden en ‘leuke dingen’ en de combinatie met thuisonderwijs voor de kinderen. Voor veel geënteerde deelnemers zijn de maatregelen van invloed op de werk-privébalans; door minder mogelijkheden om buiten de deur te ontspannen, is het werk moeilijker vol te houden. Iemand schrijft: ‘In het licht van de gezondheidssector zijn de maatregelen te verdedigen. Maar na een jaar vind ik het niet kunnen doen van leuke dingen steeds moeilijker. Dat is waar ik het meest last van heb. Maar daarmee zeg ik niet dat op basis van mijn persoonlijke gevoel beleid moet worden gevoerd.’

WAT MOET ER NU GEBEUREN?

Zien de respondenten de huidige, stevige maatregelen tegen de verspreiding van het virus nog wel zitten? Niet echt, zo blijkt. Slechts 20 procent van hen denkt dat er – zolang dat nodig is – zo stevig mogelijk moet worden ingezet op (het handhaven van) maatregelen. Uit de open antwoorden blijkt dat zij verwachten dat met stevig ingrijpen het leed uiteindelijk minder lang duurt. Want ‘zachte heelmeesters maken stinkende wonden’. Daaraan wordt veelal – ook bij de andere antwoordopties – toegevoegd dat snel(ler) moet worden gevaccineerd.

De andere 80 procent van de geënteerden vindt dat een andere koers moet worden gevaren. Ruim een vijfde van degenen die op de peiling reageerden, vindt dat een klein deel van de maatregelen moet worden losgelaten en 12 procent vindt dat dat met een groot deel van de maatregelen moet gebeuren. Daarbij wijzen verschillende reageerders er onder meer op dat de psychische last voor de maatschappij te groot geworden is of dat de gevolgen voor onder meer winkeliers, kappers en restaurants groot zijn. Ook maken respondenten zich zorgen over de jeugd en daarom vinden ze dat het onderwijs weer moet worden opengesteld.

Een minderheid van bijna 9 procent van de artsen en geneeskundestudenten wil dat de maatregelen helemaal overboord gegooid worden. Terug naar ‘normaal’ en daarbij accepteren dat meer mensen besmet raken en overlijden, vulden zij in. Een van de gepeilden schrijft bij de open antwoorden: ‘De gevolgen van de maatregelen zullen uiteindelijk een grotere schade opleveren dan het virus zelf. Het is na één jaar maatregelen en leed op alle lagen disproportioneel. De ethische discussie wordt uit de weg gegaan, er wordt gehandeld uit angst en de focus is te beperkt.’

Bijna 30 procent van de deelnemers vindt dat er maatregelen moeten worden ingevoerd die specifiek op bepaalde doelgroepen zijn gericht en niet op iedereen. Enkel stellen in de open antwoorden dat heel gericht risicogroepen moeten worden gevaccineerd. Maar ook wijzen sommigen erop dat maatregelen de ene groep nu harder treffen dan de andere groep. Iemand schrijft: ‘Er moet gekeken worden hoe we de meest kwetsbare mensen kunnen beschermen, maar óók de maatschappij kunnen laten draaien. De jongere generatie is de toekomst en als zij nog jaren psychisch, sociaal, lichamelijk en economisch schade hebben van de lockdown is het verlies aan gezonde jaren vele malen groter dan we nu proberen te winnen.’ ■

web

Meer over dit onderwerp vindt u onder dit artikel op medischcontact.nl/artikelen.